



Kraków, czerwca 2012 r.

Szanowny Pan
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

INTERPELACJA

w sprawie konieczności udziału Polski w międzynarodowym porozumieniu „Partnerstwo Otwartych Rządów” (Open Government Partnership)

Bez wątpienia realizacja konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego wymaga, aby organy państwa wprowadzały odpowiednie mechanizmy służące zwiększeniu przejrzystości życia publicznego, czytelności procesu legislacyjnego oraz promocji idei społeczeństwa obywatelskiego. Należy jednak podkreślić, iż wypracowanie rozwiązań służących zapewnieniu możliwie szerokiej partycypacji obywateli w życiu publicznym nie powinno być wyłącznie wynikiem jednostronnej, arbitralnej decyzji rządu. Propozycje rządowe mające na celu wspieranie jawności życia publicznego powinny być konsultowane z przedstawicielami organizacji pozarządowych, jak również powinny odwoływać się do dobrych wzorców wypracowanych przez inne państwa świata.

Szczególnie cenna wydaje się w tym kontekście międzynarodowa inicjatywa „Partnerstwa Otwartych Rządów” (Open Government Partnership). Porozumienie, o którego zawiązanie apelowały międzynarodowe organizacje pozarządowe, zostało formalnie



powołane 20 września 2011 r. przez rządy 8 państw świata. Obecnie do Porozumienia przystąpiło już łącznie 55 państw. Kraje, które są stronami porozumienia zobowiązały się przeprowadzić szerokie konsultacje społeczne i wypracować szczegółowy plan działań służących realizacji celów Partnerstwa wpisanych we wspólnej Deklaracji. Te cele to m.in.: zapewnienie szerokiego dostępu do informacji na temat działań podejmowanych przez rząd, wsparcie instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wprowadzenie odpowiednich standardów rzetelnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej oraz zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii w administracji.

Państwa, które zadeklarują chęć udziału w Porozumieniu mają obowiązek przedstawić szczegółowy plan działań służących realizacji tych celów. Plan ten powinien zostać opracowany w porozumieniu z przedstawicielami działającymi w danym państwie organizacji pozarządowych, które mogą pomóc określić jakie konkretne zmiany w ustawodawstwie oraz w praktyce rządzenia są w danym państwie najważniejsze z punktu widzenia zapewnienia przejrzystości życia publicznego.

Państwa, które po przeprowadzeniu konsultacji przedstawiają własny program działań, zobowiązane są następnie podać ten plan do publicznej wiadomości. Rządy mają ponadto obowiązek corocznego rozliczania się z realizacji tego programu. Przedstawiony przez państwa raport podlega ocenie organizacji pozarządowych, które mogą wskazać które punkty przyjętego planu działań nie zostały jeszcze w pełni zrealizowane. Niewątpliwie mechanizm polegający na tym, iż państwa przyjmujące pewne zobowiązania mogą w przypadku ich niewypełnienia zostać poddane krytycznej ocenie innych państw oraz organizacji pozarządowych, wpływa motywująco na sygnatariuszy Porozumienia, by możliwie szybko wprowadzali w życie podjęte zobowiązania.

Udział Polski w „Partnerstwie Otwartych Rządów” wydaje się jak najbardziej wskazany. Po pierwsze, przystąpienie naszego rządu do Porozumienia przyczyniłoby się do umocnienia wizerunku Polski jako państwa demokratycznego, które chce wprowadzać w życie zasady uznawane przez społeczność międzynarodową. Trudno znaleźć racjonalne wytłumaczenie dla uchylania się od udziału w inicjatywie międzynarodowej, w której uczestniczy zdecydowana większość państw Unii Europejskiej.



Ponadto, przyłączenie się do „Partnerstwa Otwartych Rządów” działałoby mobilizująco na polski rząd, by zgodnie ze składanymi zapowiedziami współpracował z organizacjami pozarządowymi i starał się wypracować odpowiednie rozwiązania, służące zapewnieniu jawności życia publicznego i transparentności procesu legislacyjnego.

Jeszcze na początku kwietnia te argumenty wydawały się przekonujące także dla przedstawicieli polskiego rządu. W dniu 4 kwietnia 2012 roku Komitet Stały Rady Ministrów zarekomendował przystąpienie Polski do udziału w Partnerstwie. Stanowisko Komitetu Stałego Rady Ministrów było więc zbieżne z oczekiwaniami organizacji pozarządowych.

Zdumiewająca wydaje się więc zmiana stanowiska rządowego, która miała miejsce zaledwie tydzień później. Z przedstawionych mi informacji wynika, że w trakcie posiedzenia rządu w dniu 10 kwietnia 2012 r. nie został przyjęty wniosek o przystąpienie Polski do „Partnerstwa Otwartych Rządów”. Wyjaśnienie tego stanowiska odnaleźć można w oficjalnym komunikacie prasowym Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji z dnia 15 maja 2012 r. Podano w nim, iż *„Rada Ministrów zdecydowała, że zanim przystąpimy do Partnerstwa na Rzecz Otwartego Rządu, trzeba opracować dokładny plan działań. Regulacje związane z tym obszarem były już w Polsce przedmiotem konfliktów, chcielibyśmy by tym razem pakiet został szczególnie dobrze przemyślany i przygotowany”*.

Chcę wyraźnie podkreślić, iż w mojej ocenie argumentacja wskazana przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji jest wysoce niesatysfakcjonująca. Niezasadny jest argument, iż rząd powinien najpierw opracować plan działania, a dopiero potem przystąpić do Porozumienia. Niepokój wzbudza już sam fakt, iż ministerstwo w swoim komunikacie *de facto* otwarcie przyznaje, że pomimo tego, że koalicja Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego sprawuje już władzę drugą kadencję, to taki plan wciąż nie został opracowany. Jednak nawet brak szczegółowego planu działań nie powinien być przeszkodą w przystąpieniu Polski do „Partnerstwa Otwartych Rządów”. Państwo wysyłając list intencyjny informujący o zamiarze przystąpienia do Porozumienia „Open Government Partnership” nie musi mieć jeszcze wypracowanego planu działań. Program ten mógłby zostać opracowany nawet kilka miesięcy po wysłaniu listu intencyjnego. Należy przy tym zauważyć, że opracowanie programu powinno odbywać się w porozumieniu z organizacjami



pozarządowymi, co ma w założeniu służyć temu, aby przyjęty plan nie był jedynie wynikiem arbitralnej decyzji rządu, lecz aby uwzględniał konkluzje przeprowadzonych w kraju konsultacji społecznych. Wysłanie listu intencyjnego deklarującego chęć uczestnictwa w Partnerstwie wymusiłoby na Polsce, aby rozwiązania w zakresie przejrzystości życia publicznego nie były przygotowywane w zaciszu gabinetów rządowych, lecz w drodze szerokiej debaty publicznej, przy udziale partnerów społecznych. Właśnie przeprowadzenie takiej dyskusji byłoby najlepszą metodą wyeliminowania „konfliktów” między rządem a organizacjami pozarządowymi, o których wspomina przytoczony wyżej oficjalny komunikat Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Warto przy tej okazji nadmienić, że 13 polskich organizacji pozarządowych, które utworzyły koalicję na rzecz przystąpienia Polski do „Partnerstwa Otwartych Rządów”, przygotowało już katalog możliwych do przyjęcia przez Polskę zobowiązań. W tym katalogu znajdują się propozycje działań konkretyzujących takie postulaty, jak: zwiększenie dostępu do informacji publicznej, wzmocnienie roli służby cywilnej czy zapewnienie jawności procesów przetargowych.

Jest bezsporne, że realizacja tych postulatów służyłaby urzeczywistnieniu zasady demokratycznego państwa prawnego, wyraźnie wskazanej w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej. Podobnie oczywiste jest to, że zgłoszenie akcesji Polski do „Partnerstwa Otwartych Rządów” byłoby czynnikiem mobilizującym rząd do realizacji wspomnianych wyżej postulatów.

W związku z przedstawionymi w niniejszej interpelacji wątpliwościami zwracam się do Pana Premiera z następującymi pytaniami:

- 1) Dlaczego Rada Ministrów, wbrew rekomendacji Komitetu Stałego Rady Ministrów, nie podjęła jeszcze decyzji o przystąpieniu naszego kraju do „Partnerstwa Otwartych Rządów”?**
- 2) Czy można oczekiwać, że Rada Ministrów podejmie w najbliższym czasie decyzję o przystąpieniu do „Partnerstwa Otwartych Rządów”?**



Łukasz Gibała
Poseł na Sejm RP

3) Czy prawdą jest – jak wynika z komunikatu Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji – że rząd wciąż nie wypracował rozwiązań mających na celu walkę z korupcją, zwiększenie przejrzystości działania władzy publicznej, ułatwienie obywatelom dostępu do informacji publicznej, umożliwienie im większej partycypacji w procesie legislacyjnym oraz działania w innych dziedzinach, których dotyczy „Partnerstwo Rządów Otwartych”?

Łukasz Gibała
Poseł na Sejm RP